

จริงไม่ชัด

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ข้อ ๑๖๗๗. เนาะ

ถาม : ข้อ ๑๖๗๗. เรื่อง "กราบเรียนหลวงพ่อด้วยความเคารพธรรมอย่างสูง"
(นี้หัวข้อเนาะนะ)

ลูกได้ศึกษาธรรมของครูบาอาจารย์มาพอสมควร แต่มีข้อสงสัยอยู่ ๒ เรื่อง

๑. ทำไมครูบาอาจารย์ที่เราเชื่อกันว่าถึงภูมิพระอรหันต์ในสายครูบาอาจารย์หลวงปู่มั่นเรานั้นยังทะเลาะกันอยู่ มีตัวอย่างลูกกรอริ้วในวงกรรมฐาน อาทิหลวงปู่บ้านตาดกับวัดอื่น

๒. ทำไมเรื่องความรู้ ความเห็นภายในของครูบาอาจารย์นั้นเห็นไม่ตรงกัน บางองค์ก็ว่าอย่างนั้น บางองค์ก็ว่าอย่างนี้ (ภูมิธรรมเรื่องกายทิพย์) แล้วเราจะทราบได้อย่างไรว่าองค์ไหนที่ท่านเห็นถูกต้อง

๓. เป็นไปได้หรือไม่ คนที่ไม่ใช่พระอรหันต์กระตุกจะเป็นพระธาตุ

๔. พระนิพพานเป็นเมืองแก้วหรือไม่ เป็นดินแดน เป็นภพ สภาวะหรือไม่ และเมื่อถึงจะเป็นอย่างไร

ลูกเห็นหลวงพ่อด้วยเป็นผู้เที่ยงตรงต่อธรรม จึงขอเมตตาลูกหลานผู้เฒ่าเฒ่าด้วย

ตอบ : นี้เขาวานะ นี้เอาข้อที่ ๑ เอาข้อที่ ๑ ที่ว่า

ถาม : ทำไมครูบาอาจารย์ที่เราเชื่อกันว่ามีภูมิเป็นพระอรหันต์ในสายหลวงปู่มั่นจึงยังทะเลาะกันอยู่

ตอบ : จึงยังทะเลาะกันอยู่ เรามองอย่างไรว่าทะเลาะกันอยู่ เวลาหลวงคานะ เวลาท่านประพฤติปฏิบัติ เวลาท่านมีความสงสัยขึ้นไปท่านไปหาหลวงปู่มัน ขึ้นไปที่กุฏิ หลวงปู่มันไปตามปัญหาธรรมะของหลวงปู่มัน หลวงปู่มันท่านจะสอน เวลาหลวงปู่มันจะสอน หลวงคานะท่านบอกว่าท่านเคารพหลวงปู่มันมากนะ ท่านเคารพหลวงปู่มันมาก แต่เวลาหลวงปู่มันพูดสังฆกรรม พูดที่หลวงปู่มันท่านประพฤติปฏิบัติมาแล้ว แต่ท่านท่านเคารพ เพราะท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านเข้าไปรู้ไปเห็นในใจของท่าน พอไปรู้ไปเห็นในใจของท่านขึ้นมาใช่ไหมท่านบอกว่าเราพูดด้วยความเคารพ เพราะเราก็มืดของเราอยู่

คำว่าคนที่ปฏิบัติ เวลาจิตมันสงบ จิตเห็นนิมิต จิตไปรู้เห็นสิ่งใดเขาจะรู้เห็นของเขา นี่รู้เห็นของเขา ถูกหรือผิดเขาถึงไปหาอาจารย์ของเขา ถ้าเวลาเขาไปหาอาจารย์ของเขา เขาก็สอบถามอาจารย์ของเขา ให้อาจารย์ของเขาแก้ไขความเห็นของเขา นี่เวลาอาจารย์ท่านถูกต้องใช่ไหม หลวงปู่มันท่านเป็นพระอรหันต์ หลวงปู่มันท่านจะตอบด้วยความเป็นจริงของท่าน เวลาตอบมาความเป็นจริงของท่าน ที่นี้มันก็ไม่ตรงกับของเราสิ เพราะเราเห็นของเราอย่างนี้ นี่มันก็ไม่ตรงของเรา เพราะเราไม่รู้ เราเห็น เราปฏิบัติใช่ไหมเราไม่รู้ เราเห็นของเราขึ้นมา แต่ด้วยความเคารพเราก็มืดไปหาหลวงปู่มัน

หลวงคานะท่านขึ้นไปหาหลวงปู่มัน แล้วก็ไปอธิบายถึงความเห็นที่ท่านพิจารณาของท่านให้หลวงปู่มันฟัง หลวงปู่มันท่านก็แก้ของท่าน เวลาแก้ของท่าน ท่านบอกเลย เวลาแก้มานะเราก็มืดของเราอยู่ เรามืดของเราอยู่ คือเรามีความสงสัยใช่ไหม เราเห็นของเราเราจับต้องของเรา เราสร้างมากับมือ แล้วเราไปเสนอผลงานกับหลวงปู่มัน หลวงปู่มันท่านเห็นว่าเราทำ เวลาลูกเรานะเอาผลงานมาเสนอเรา เราภูมิใจในความขยันหมั่นเพียรในความชวนชวยของลูกเราไหม? เราพอใจมาก แต่ลูกของเราทำถูกต้องหรือยังเราก็มืดอยากให้เห็นถูกต้องดังใจไหม

เวลาท่านก็ให้อุบาย ท่านให้อุบายในทางธรรมนะ แต่ถ้าทางโลก ทางความเห็นของเราท่านก็ดำ โอ๊ย ท่านก็ดำใหญ่เลย ท่านก็ดำใหญ่เลย แต่ในกรรมฐานเขาเรียกว่าให้อุบาย ท่านให้อุบาย ท่านให้วิธีการ ท่านให้แนวทาง ท่านให้ความกระจ่างแจ้งกับเรา แต่ทางโลกเขาบอก โอ๊ยโฮ อาจารย์ดำละเลย อาจารย์ดำละเลย นี่ทางโลกเขามองว่าอย่างนั้น แต่หลวงคานะท่านบอกว่าเราก็มืดของเรา ถ้าเรามีของเรา เราสงสัย เราทำมาด้วยความประณีต

เราทำมาด้วยความเชิดชู เราทำมาด้วยความเต็มใจของเราเลย เราขึ้นไป แล้วเวลาท่านบอกว่าไม่ใช่ เราเป็นคนทำมาเอง เราก็ต้องมีความตั้งใจ เรามีข้อมูลของเราไง เราก็ต้องพูด เราก็เถียงว่าอย่างนั้นเลย

เวลาท่านให้อุบายมาแต่ไม่ถูกใจเรา ไม่ถูกใจเรา ถ้ามันถูกต้องมันก็ถูกใจเราใช่ไหม มันไม่ถูกใจเรา เราก็พยายามจะโต้แย้งเพื่อจะหาความจริงใจ มันก็มีการโต้เถียงกัน อย่างนี้ทะเลาะกันไหม? อย่างนี้ถือว่าเป็นการทะเลาะกันหรือเปล่า มันอยู่ที่มุมมองของคนว่าอะไรที่ทะเลาะกัน ถ้าทะเลาะกันนะเป็นการหาความจริง เป็นการสื่อสารการจะหาความจริงอยู่นี้ เขาเรียกว่าชุมนุมสากจจา เอตมมุงคลมุตตมัม เป็นมงคลอย่างยิ่ง

เป็นมงคล เห็นไหม แต่พวกเราเวลาปฏิบัติไม่กล้า ยิ่งสมัยปัจจุบันนี้ตอนหลวงตามีชีวิตอยู่ นักปฏิบัติทั้งหลายบอกว่าเวลามาถามปัญหาเราไง ถามปัญหาเรา เราก็เป็นผู้ไม่ใช่ไหม โอ๊ย ครูบาก็เพิ่งบวชมาจะมีความรู้อะไร หนูก็มาถามอย่างนั้นแหละ แล้วเอ็งไปถามหลวงตามาหรือยังล่ะ? อู๊ย ถามมาแล้ว ถามอย่างไรล่ะ? เวลาไปที่ศาลาใหญ่ เวลาหลวงตาม่านเทศน์ หนูกำหนดจิตถาม แล้วท่านก็ตอบมาตรงเป็ยะทุกทีเลย มันไม่กล้า เราจะปฏิบัติเอาความจริงกัน แม้แต่เผชิญหน้ากับความจริงมันยังไม่กล้าเลย มันไม่กล้าเผชิญกับความจริงใจ มันก็คิดเองเออเองใจ แล้วเออเองไม่เออเองธรรมดา เออเองก็ยังไม่ไปแปะครูบาอาจารย์ อ่างครูบาอาจารย์ว่าครูบาอาจารย์ได้ถามท่านแล้ว

ถามอะไร? ถามท่านด้วยการกำหนดจิต กำหนดจิตถามท่าน แล้วท่านก็ตอบมาตรงเป็ยะเลย กำหนดจิตอย่างไรก็ได้ เวลาท่านพูดอะไรมาเราก็เคลมให้เป็นความเห็นเราก็ได้ มันไม่ได้เข้าไปเผชิญกับความจริง ชุมมสากจจา เวลาเราชักใช้กันด้วยข้อเท็จจริงเลย ขนาดชักใช้ด้วยข้อเท็จจริงนะ เวลาครูบาอาจารย์ เช่นหลวงปู่มั่นท่านมีญาณของท่าน ท่านรู้ได้ ท่านมาสอนในภาวณาได้ เวลาสอนภาวณา เวลาธรรมมันเกิดเราก็เคลมเข้าตัวเราเองหมด

นี่เราจะบอกว่า เราเข้าใจว่าครูบาอาจารย์เราสายหลวงปู่มั่นที่ว่าเป็นพระอรหันต์ทำไมยังทะเลาะกันอยู่ ไม่ได้ทะเลาะกัน ถ้าเป็นจริงนะ ธรรมที่เป็นจริง เรื่องการทะเลาะกันไม่มี มีแต่ความเป็นมงคล แต่ที่มันจะมีความเห็นต่าง เห็นไหม ความเห็นต่างเขาเรียก จริตนิสัย เวลาหลวงปู่มั่นนะ เวลาหลวงปู่ชอบเข้าไปหาหลวงปู่มั่นครั้งแรก ท่านไล่หลวงปู่ชอบออกไปเลย แล้วพอท่านพิจารณาของท่านนะ ท่านให้พระไปตามหลวงปู่ชอบ

กลับมา เวลาครูบาอาจารย์ไปแต่ละองค์ เวลาหลวงปู่มันท่านให้หลวงปู่อ่อน หลวงปู่อ่อน ท่านไม่ให้กำหนดพุทโธนะ เราจำไม่ได้ท่านให้กำหนดเป็นคำบาลียามากเลย พุทโธ พุทโธ เตียวมันตกวงค์ มันอาจจะหลับได้ แต่คนๆ นี้มันสมควรกับพุทโธ ท่านจะให้พุทโธ

นี่เวลาครูบาอาจารย์มีความถนัดอย่างไร ท่านดูจริต คุณนิสัย คุณอำนาจสมาธิ แล้วท่านจะให้กรรมฐาน เขาเรียกว่าให้กรรมฐาน คือให้คำบริกรรมแต่ละองค์ๆ มันไม่เหมือนกัน ท่านให้ไม่เหมือนกันนะ ท่านสอน แต่โดยหลัก โดยหลัก เห็นไหม พุทธานุสติ ธรรมานุสติ สังฆานุสติ โดยหลัก สิ่งที่ท่านให้มา ท่านให้มาเพื่อประโยชน์กับคนที่ภาวนา ถ้าภาวนาแล้วให้จิตสงบเข้าไป ถ้าสงบเป็นความจริงแล้วมันจะเป็นความจริง

ฉะนั้น สิ่งที่ว่ามันเป็นจริง เป็นนิสัย เป็นการภาวนา อันนี้ครูบาอาจารย์ท่านจะไม่ก้าวก่ายกัน คุณใช้เวลาหลวงตาท่านไปแก้หลวงปู่คำดี ท่านบอกเลยหลวงปู่คำดีเวลาพิจารณาเรื่องเสียเหมือนเรา แต่คนละกาล คนละเวลากัน คนละกาล คนละเวลากัน อย่างหลวงปู่คำดีท่านจะพิจารณากายของท่านมาตลอด ตั้งแต่กายอย่างหยาบ กายอย่างกลาง กายอย่างละเอียด กายอย่างละเอียดสุด หลวงปู่เจี๊ยะท่านพิจารณากายต่อเนื่องกันมา

เวลาหลวงปู่ชอบพิจารณากาย เวลาหลวงตาท่านพิจารณาเวทนา ชั้นแรกท่านผ่านทางเวทนา ชั้นที่สองผ่านเรื่องกาย เวลามันแยกคิด น้ำ ลม ไฟ ออกเป็นธรรมชาติของมันเลย แล้วพอขึ้นไปท่านไปเห็นกาย เห็นอสุภะ แล้วท่านไปเห็นจิต เห็นจุดและต่อม นี่มันไม่เหมือนกัน พอไม่เหมือนกัน ความถนัดมันไม่เหมือนกัน คุณอาจารย์สิงห์ทองสี เวลาอาจารย์สิงห์ทองท่านพิจารณาธรรมนะ อาจารย์สิงห์ทองท่านพิจารณาธรรม ที่ว่าพิจารณาของท่านไปตลอด นี่เวลาคนพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม แต่ แต่มันไม่มีอะไรแตกต่างกันเลย เวลามันเป็นผล เวลาเป็นผล เป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคามี เป็นอนาคามี

เวลาพวกมันจะเหมือนกัน เหมือนกันเพราะอะไร? เพราะหลวงตาใช้คำว่าขณะจิต ขณะที่จะเป็นไป คุณสิเราทำงานเสร็จ ถ้าเราไม่รู้ว่าทำงานเสร็จเราจะถามกลับเลย โทษนะ เอ็งบ้าหรือเปล่าวะ? เอ็งทำงานเสร็จ เอ็งไม่รู้ว่าทำงานเสร็จหรือ? เอ็งทำงานเสร็จตรงไหน? แล้วทำงานเสร็จแล้วเสร็จอย่างไร? อย่างพวกเรา เช่นเรานี้เราเอาเงินไปฝากธนาคาร เราโอนเข้าธนาคารก็อยู่ในธนาคารใช่ไหม แล้วโอนผิดที่มันก็ไม่ใช่ใช่ไหม? เอาเงินจะไปฝากธนาคาร ไปทิ้งไว้ให้อีพวกรักษาความปลอดภัยแล้วก็กลับบอกว่าฝากธนาคารแล้ว มันจะเข้าธนาคารไหม? มันไม่ได้

นี่ถ้าว่าทะเลาะกัน ทะเลาะกันเรื่องอะไร? ถ้าทะเลาะกัน ทะเลาะกันเรื่องสัจจะ เรื่องความจริง เราจะบอกว่าถ้าจริงแล้วไม่มีทะเลาะ เพราะจริงก็รู้ว่าจริง คุณดูหลวงตานะ หลวงตาท่านมีประสบการณ์เยอะมาก เพราะเวลาหลวงตา เวลาจะเข้าไปหาหลวงปู่มัน หลวงปู่เจี๊ยะท่านเล่าให้ฟังตลอด บอกว่ามันจะมีพระองค์หนึ่งเหมือนท่านเจี๊ยะ แต่ไม่ใช่ท่านเจี๊ยะ จะเข้ามาหาเรา เวลาที่มีพระองค์ใดเข้ามา หลวงปู่เจี๊ยะจะไปถามหลวงปู่มัน ว่าช่องคี่หรือเปล่า ท่านเจี๊ยะ ไม่ใช่ๆ ช่องคี่หรือเปล่า ไม่ใช่ พอหลวงตาเข้าไปท่านถามว่าช่องคี่หรือเปล่า ท่านไม่ตอบเลย เจ๊ยะ

ฉะนั้น เวลาที่ท่านภาวนาไป เวลาหลวงตาท่านบอกว่าหลวงปู่มันพูดกับท่านนะ ว่าหลวงปู่มันท่านสร้างประโยชน์มากมาย มีใครเคยคิดคำอะไรหรือไม่ หลวงตาท่านบอกว่า อู๊ยะ คิดตลอด จะเขียนประวัติก็คือเขียนผลงานของหลวงปู่มันท่านระลึกตลอด แต่ตอนนี้งานของตบยังไม่เสร็จ เออใช่ๆ แล้วเวลาท่านพูดนะพูดกับพระด้วยกันเห็นใหม่ ว่าหลวงปู่มันเวลาท่านเสียไปแล้วจะฟังใครๆ ให้ฟังมหายะ มหาดีทั้งนอกและดีทั้งใน ดีทั้งนอกคือข้อวัตรปฏิบัติ ดีทั้งในคือในหัวใจ

ฉะนั้น เวลาหลวงตาท่านถึงเวลาเหมาะสมแล้วท่านจะเขียนประวัติหลวงปู่มัน นี่เวลาเขียนประวัติหลวงปู่มัน เพราะเขียนประวัติหลวงปู่มันท่านบอกเลย ตั้งแต่ท่านอยู่กับหลวงปู่มันมา สิ่งนี้ท่านอยู่กับหลวงปู่มันเอง ท่านสามารถเขียนได้ด้วยความสะดวก แต่ก่อนที่ท่านยังไม่เข้าไปหาหลวงปู่มัน มีครูบาอาจารย์ที่อยู่กับหลวงปู่มันแล้วท่านพยายามจะไปหาข้อมูลจากครูบาอาจารย์ที่ท่านอยู่กับหลวงปู่มันมาแล้ว หลวงปู่ขาวที่หลวงตาจะเล่าเรื่องหลวงปู่ขาวมาก เวลาท่านบอกว่าท่านไปหาหลวงปู่ขาวแล้วข้างมาหา ข้างเองวงมาลูปกุฎิ เพราะท่านไปหาข้อมูลนี้แหละ ไปหาหลวงปู่ชอบ ไปนอนกับหลวงปู่ชอบ

นี่ครูบาอาจารย์ที่จิตท่านเป็นธรรมท่านทะเลาะกันที่ไหน ท่านสมานสามัคคี ท่านรักกัน ท่านเชิดชูครูบาอาจารย์ของท่าน หลวงตาท่านจะเขียนประวัติหลวงปู่มัน ท่านอยากจะเอาผลงานของหลวงปู่มันมาเป็นประโยชน์กับโลก ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรมนะท่านส่งเสริม ท่านคอยบอก คอยชี้ คอยแนะ แล้วถูกต้องใครอยู่กับหลวงปู่มันที่ไหน อยู่อย่างไร แล้วอยู่แล้วหลวงปู่มันพูดเรื่องอะไร พูดธรรมอย่างไร ท่านไปเก็บข้อมูลสิ่งที่เป็นธรรมๆ ท่านเชิดชู ท่านเห็นคุณประโยชน์ แต่คนที่ไม่เป็นธรรม อ้าว คุณดูประวัติหลวงปู่มันเวอร์ชันของใครล่ะ? เวอร์ชันของหลวงตาท่านจะเชิดชูหลวงปู่มัน

แล้วพูดถึงถ้าเขียนแบบโลกๆ นะ หลวงปู่มั่นท่านออกจากอุบลฯ มา ทางฝ่ายปกครองเขาจะให้เป็นเจ้าของจังหวัด แล้วหลวงปู่มั่นท่านเป็นพระปฏิบัติท่านหนี คุณิเขาสั่งให้ทางฝ่ายบ้านเมืองจับ เรื่องอย่างนี้หลวงตาบอกว่าท่านไม่เอามาเขียนเลย ท่านบอกเขียนนะเขียนเพื่อประโยชน์ สิ่งใดเป็นประโยชน์ถึงเอามาเป็นประโยชน์ สิ่งใดที่เขียนแต่แง่บวก เขียนถึงแต่ผลงานของหลวงปู่มั่น เขียนถึงหลวงปู่มั่นท่านประพฤติกปฏิบัติอย่างไร ท่านได้รู้หรือคั้น ได้เข้าไปสัมผัสประยุทธ์กับกิเลสของท่านอย่างไร ท่านทำอะไรเพื่อประโยชน์ของท่าน

เวลาท่านหลง เวลาท่านผิดพลาดท่านผิดพลาดเพราะเหตุใด แล้วใครบ้างที่เคยเชิดชูท่าน ใครบ้างที่ได้ไปอาศัยเขา ใครบ้างที่ได้ร่วมพยายามบุกเบิกกันมา เวลาท่านเขียน นี้คนที่เห็นธรรมไง นี่ไงพระอรหันต์สายหลวงปู่มั่นที่เป็นธรรม เชิดชูครูบาอาจารย์ เชิดชูความเป็นจริงใจ แล้วไปดูเวอร์ชันอื่นสิที่เขาเขียนถึงหลวงปู่มั่น เขาเขียนหลวงปู่มั่นเป็นเครื่องการันตีความดีของเขา เคยไปอยู่กับหลวงปู่มั่น แล้วหลวงปู่มั่นเป็นผู้การันตีความดีของเขา เขาเป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เขาเป็นคุณงามความดี เขาเขียนประวัติหลวงปู่มั่นด้วยความมุ่มมองอย่างนั้น คุณิอย่างนี้ทะเลาะกันหรือเปล่า

นี่ในเมื่อว่าสายหลวงปู่มั่นทำไมทะเลาะกัน มันไม่ได้ทะเลาะกันหรอก ถ้าเป็นธรรม เป็นธรรมมันเป็นคนธรรมทั้งนั้นแหละ สิ่งที่ว่าทะเลาะกัน ที่มันมีการขัดแย้งกันมันต้องมีความผิดสิ เพราะเวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ถ้าเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่มีการขัดแย้งกันแสดงว่าต้องมีอันหนึ่งผิด

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งแต่สมณะ ตั้งแต่วิปัสสนาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปมันจะไม่มีการขัดแย้งกัน เพราะอะไร เพราะมันจะเริ่มต้นเหมือนการศึกษา ถ้าเรียนอนุบาลมาดี พื้นฐานมาดี พอเรียนประถมมันก็จะดีขึ้น ถ้าเรียนประถมศึกษา มาดี วิชาการดีขึ้นมาจะเรียนมัธยมศึกษาขึ้น พอดีขึ้นมันสอบติดจะเรียนอะไรก็ได้ เพราะพื้นฐานมันมาดีไง ถ้าเป็นธรรมะนะไม่มีการขัดแย้งกัน ถ้ามีการขัดแย้ง พวกเรานั้นไม่มีวุฒิภาวะไง เราไม่รู้ว่ามีใครถูกใครผิดใจ

คำว่าถูกว่าผิด ถ้าหลวงตาท่านพูดสิ่งใดนะท่านพูดหวังเพื่อประโยชน์กับสังคม หวังเพื่อประโยชน์กับศาสนา คนที่วางพื้นฐานหรือชักนำให้แนวทางปฏิบัติมันบิดเบี้ยวไป เวลาท่านพูดท่านจะบอกว่าพูดเรื่องธรรมะ จะไม่เกี่ยวกับบุคคล อันนี้ไม่ใช่ชัดไม่ใช่แย้ง มันเป็นระหว่างความถูกกับความผิด ระหว่างถูกกับผิด แล้วไม่ใช่ถูกผิดของหลวงตา ไม่ได้ถูกผิดของครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรม มันจะถูกผิดของสังคมที่จะยึดแนวทางที่ปฏิบัติไปแล้วถูกหรือผิด ถ้าผู้ที่ยึดหลักปฏิบัติถูกหรือผิดมันก็เข้าไปตามกระแสช่องทางนั้น นำสงสารไหม? นำสงสารไหม?

นี่มุมมองของครูบาอาจารย์เรา ถ้ามุมมองของครูบาอาจารย์เราที่เวลาท่านขัด ท่านแย้ง ขัดแย้งไว้เพื่อให้คนที่เดินแนวทางใดก็ได้แล้วแต่ได้ถูกคิด ได้ถูกคิดว่ามีคนเตือนแล้วนะ จึงจกเตือนเขายังฟังกันเลย แล้วถ้ามีครูบาอาจารย์คอยเตือนเราจะฟังหรือไม่ฟัง นี่คือการขัดการแย้ง มันไม่มีการขัดการแย้งถ้าเป็นธรรม แต่ถ้าเป็นการถูกและผิด คนที่ใจเป็นธรรม คนที่เป็นบัณฑิตเขาเบื่อหน่าย เขาไม่ออกไปคลุกด้วยหรือ

อย่างเรานี้แหละถ้าเรามีความสุข ความสบายแล้ว เราอยากจะไปตากแดด ตากฝนไหม? เราไม่อยากจะออกไป แต่ถ้าเราเห็นว่าคนที่เขาทำงานอยู่นั้นมันจะผิดพลาด เราอยากจะไปช่วยเหลือเขา เราต้องลงไปตากแดดตากฝนมันน่าเบื่อไหม? เพราะอะไร? เพราะครูบาอาจารย์ท่านไม่ปรารถนาอะไร ท่านไม่ต้องการหวังอะไรทั้งสิ้น แต่ท่านทำเพื่ออนุชนรุ่นหลัง ทำเพื่อสังคมไง ทำเพื่อความถูก ความผิดอันนั้นไง

นี่เขาบอกว่า พระกรรมฐานสายหลวงปู่มั่นที่ว่า เป็นพระอรหันต์ทำไมยังทะเลาะกันอยู่ มันถูกหรือผิด แล้วมันทำให้เราได้คิด แล้วเราคิดอยู่ อย่างเช่นว่ารอยร้าวที่ว่าหลวงปู่บ้านตาด หลวงปู่บ้านตาดเพราะอยู่ที่อำนาจาสนาบารมีไง เวลาเรามีพระ มีเพื่อนในกรรมฐาน เขาคูยกันในพระว่าคุณเวลาหลวงปู่มาเขียนท่านบอกเลยนะ ถ้าอยากเห็นหลวงปู่มั่นให้ไปบ้านตาด เพราะพวกเราเกิดมาไม่ทันหลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์หลายองค์นะท่านบอกว่าถ้าอยากเห็นข้อวัตรปฏิบัติของหลวงปู่มั่นให้ไปที่บ้านตาด ให้ไปที่บ้านตาด สมัยที่เราบวชใหม่ๆ นะให้ไปฝึกไปหัด เพราะว่าท่านพยายามทรง พยายามรักษารักษามรรคโค รักษาข้อวัตร รักษาทางเอกอันนั้นไว้ให้ สิ่งนั้นเป็นทางเอก

คุณิเราจะขบรตมาเราต้องมีถนน ถนนไม่ดีเราบ่นทุกคนเลย ข้อวัตรปฏิบัติแนวทางมันเหมือนกับหนทางที่จะให้จิตเข้าไป แล้วท่านรักษาไว้ให้กับพวกเราได้ดำเนิน

พวกเราจะขับรถคือขับหัวใจ ขับหัวใจของเรา พยายามขับเคลื่อนไปให้ได้มรรคได้ผล แล้วท่านรักษาข้อวัตรนั้นไว้ ไอ้คนที่ไม่มีความเห็นอย่างนี้ก็บอกว่า อู๋ มั่นลำบาก อู๋ ท่านดู อู๋ ท่านคอยว่า คอยดี คอยเตียน ท่านรักษาเส้นทาง รักษาธรรม รักษาข้อวัตรไว้ให้ เราปฏิบัติ ให้เราความเป็นจริงใจ สิ่งนั้นที่ครูบาอาจารย์ท่านพูดอยู่ นี้พูดถึงว่าถ้าพูดถึง หลวงปู่บ้านตาดกับแนวทางนั้นๆ นะ อันนี้ข้อที่ ๑

ถาม : ข้อที่ ๒ ทำไมเรื่องความรู้ ความเห็นของครูบาอาจารย์นั้นไม่ตรงกัน บางองค์ก็ว่าอย่างนั้น บางองค์ก็ว่าอย่างนี้ แล้วเราจะทราบได้อย่างไรว่าองค์ไหนท่าน ถูกต้อง

ตอบ : เออ เราจะทราบได้อย่างไร เราก็พยายามหลับตาแล้วกำหนดพุทโธ แล้วทำให้ได้จริง เราจะวัดได้เลยว่าอาจารย์องค์นี้แม้แต่สมาธิท่านยังทำไม่ถูกเลย แล้วท่านทำสมาธิยังไม่เป็นเลยแล้วท่านบอกว่าท่านเป็นพระอรหันต์ แล้วกระตุกท่านเป็นแก้วด้วย มันจะเป็นไปได้อย่างไร อ้าว ถ้ากระตุกเขาเป็นแก้วเขาเป็นพระอรหันต์ แม้แต่สมาธิเขา ยังทำไม่เป็น เขายังไม่ถูกแล้วมันจะเป็นพระอรหันต์ได้อย่างไร

นี่ไงถ้าเขาบอกในแนวทางบางองค์เขาสอนอย่างนั้น บางองค์ก็สอนอย่างนี้ คำสอนใครก็สอนได้ ทุกคนก็พูดพร่ำๆ พูดแก่เขาฝึใจาะปากให้มาพูด แล้วมันรับผิดชอบ คำพูดของเขาไหม? ไอ้ที่เขาสอนๆ กันอยู่มันรับผิดชอบคำพูดของเขาไหม เวลาสอนคน แล้วให้คนปฏิบัติตาม ถูกผิดมันรับผิดชอบคำพูดของเขาไหม แต่ครูบาอาจารย์ของเรานะ เวลาคนไปปฏิบัติที่ไหนก็แล้วแต่ ผิดพลาดมาท่านยังแก้ ท่านพยายามจะแก้ พยายามจะฟื้นฟูให้กลับมาปกติ นี่ท่านพยายามแก้ไขอย่างนั้น

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าครูบาอาจารย์เห็นไม่ตรงกัน ธรรมเนียม ๔๐ ห้อง การทำความสงบของใจ ๔๐ วิธีการ ฉะนั้น ถ้ายังทำความสงบของใจ ๔๐ วิธีการ เพราะจริตนิสัยใจ เราถึงบอกองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา ท่านจะรู้สัตว์ ขนสัตว์ แล้วคำว่า สัตตะผู้ซึ่งมันแตกต่างหลากหลายนัก จริตนิสัย ความชอบของคนมันแตกต่างหลากหลายนัก จึงมีแนวทางต่างๆ ให้ตรงกับจริต อย่างเช่นถ้าเป็นศรัทธาจริต พุทโธ พุทโธนี่ดีมามากเลย เพราะมันศรัทธา มันเชื่อ ถ้าเป็นพุทฺธจริตพวกปัญญาชน พุทโธไม่ค่อยได้หรอก เพราะว่าพุทโธไม่มีเหตุผล พุทโธมันกำปั้นทุบดิน มันไม่ยอมรับ พวกนี้ต้องใช้ปัญญาอบรมสมาธิ

ในการปฏิบัติมันเป็น ๒ แนวทางใหญ่ๆ ๒ แนวทางใหญ่ๆ ก็คืออัครสาวกเบื้องขวา คือพระสารีบุตร คือปัญญาวิมุตติ คือมีปัญญามาก เวลาสำเร็จนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาที่เขาภิษณกฏ เทศน์สอนหลาน เพราะหลานจะมาต่อว่าไง ว่าเอาญาติมาบวชหมด เอาตระกูลพระสารีบุตรมาบวชหมดใจ ไม่พอใจๆ ก็จะมาต่อว่าพระพุทธรเจ้า แต่พูดอ้อมๆ พระพุทธรเจ้าบอกว่าถ้าเธอไม่พอใจสิ่งต่างๆ เธอต้องไม่พอใจอารมณ์ความรู้สึกของเธอด้วย เพราะอารมณ์ความรู้สึกของเธอนั้นก็เป็นวัตถุอันหนึ่ง ความคิดเป็นวัตถุอันหนึ่ง

นี่ปัญญาชน นักปฏิบัติเขาารู้ได้ว่าความคิดนี้เปรียบเหมือนวัตถุเลย เป็นสสาร เป็นแร่ธาตุที่สามารถจับต้องได้เลย นี่พวกปัญญาวิมุตติเขาจะเห็นของเขาย่างนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการหลานพระสารีบุตร พระสารีบุตรยื่นถวายการพัดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ข้างหลัง ด้วยธรรมข้อนี้พระสารีบุตรปึง เป็นพระอรหันต์เลย ปัญญาวิมุตติ เวลาพระโมคคัลลานะเจโตวิมุตติ เห็นไหม นั่งแล้วสัปหงกโง่งว

เป็นพระโศดาบันนะ เป็นพระโศดาบันนากับพระสารีบุตร จากสัญญาขึ้นมาแล้วมาบวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วก็นั่งสัปหงก นั่งสัปหงก มีฤทธิ์มากนะนั่งสัปหงก พระพุทธรเจ้ามาโดยฤทธิ์เลย โมคคัลลานะ ถ้าเธอง่วงนอนขอให้ตริ๊กในธรรมให้จิตมันสว่างไสว ถ้าเธอง่วงนอนให้แหงนหน้าคูดาว ถ้าเธอง่วงนอนให้เอาน้ำลูบหน้า ถ้าเธอง่วงนอนนะ แล้วถึงที่สุดถ้าเธอไม่หายง่วงนอนเธอก็นอนซะ นอนก่อน ตื่นแล้วค่อยภาวนา ข้อเท็จจริงมันเป็นแบบนี้ นี่เวลาทำสมาธิเจโตวิมุตติ พุทโธ พุทโธเจโตวิมุตติ สมาธิอบรมปัญญา ปัญญาอบรมสมาธิ นี่แนวทางใหญ่ๆ

ฉะนั้น เวลาปฏิบัติไปแล้ว ที่ว่าขัดแย้งกันๆ มันขัดแย้งกันเรื่องอะไร ถ้าชอบฤทธิ์ ชอบเดช ถ้ามีกำลังทำไปได้ก็ปฏิบัติธรรมไปตามเจโตวิมุตติ ทำความสงบของใจเข้ามาแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้าเป็นปัญญาชนก็ปัญญาวิมุตติ ปัญญาวิมุตติก็ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาที่ไต่ต้อนจิตให้จิตมันสงบเข้ามาให้ได้ นี่เพราะมันเป็นโลกีย์ปัญญา มันปัญญาสมณะ ปัญญาเพื่อความสงบร่มเย็น แต่เวลาจิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา จะไปเห็นกาย เห็นเวทนาตามความเป็นจริง มันจะยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันเป็นวิปัสสนา เป็นปัญญาการรู้แจ้ง นี่มันพิจารณาไป นี่มันเป็นอย่างนั้น

ฉะนั้น ที่ว่าองค์นั้นก็ว่าอย่างนี้ องค์นี้ก็ว่าอย่างนั้น ใครว่าอย่างใดก็แล้วแต่มันต้องมีเหตุผลความจริงรองรับ คำว่าเหตุผลความจริงรองรับคือได้ทำแล้ว ได้ทำแล้ว ได้รู้แล้ว ได้มีคนทำจริง คู่มืออย่างเช่นเขาบอกว่าพระกรรมฐานกำหนดพุทโธ พวกนี้สมณะจะติดนิมิต จะเกิดปัญญาขึ้นมาไม่ได้ จะบรรลุธรรมไม่ได้ แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราปฏิบัติมา ปฏิบัติตามความเป็นจริงของครูบาอาจารย์เราเป็นพระอรหันต์มากมายเลย แต่ของเขาทางโลก ด้วยโลกีย์ปัญญา ปัญญาสามัญสำนึก แล้วบอกว่าใช้ปัญญา ปัญญาฐู่เท่า ใช้ปัญญาฐู่กำหนดการเคลื่อนไหวตลอด รู้ทุกอย่างพร้อมว่าเป็นวิปัสสนา

เขาแนวทางปฏิบัติของเขา จำนวนผู้ปฏิบัติของเขามากมายมหาศาล แต่สิ่งที่เป็นผลขึ้นมา สิ่งที่เป็นอริยผลขึ้นมาไม่เคยเห็น เราไม่เห็นแม้แต่องค์เดียว ไม่เห็นเลย แล้วไปถามไม่ได้ด้วย ไปถามหลวงปู่มั่นก็บอกพูดไม่ได้ แต่ของเราเวลาถามขึ้นมา เวลาถามขึ้นมา คู่มือหลงตาขึ้นไปหาหลวงปู่มั่น ถามเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปเลย นี่เป็นความจริงขึ้นมาไปเลย ความจริง เห็นไหม เพราะอะไร? เพราะมรรค ผลมันมีไง ผู้ที่สอน แล้วคนที่รับการสอนนั้นปฏิบัติขึ้นไปถึงคำสอนแล้ว แล้วมันเป็นอย่างไรต่อไป ผู้สอนต้องบอกให้ได้สิ ผู้สอนต้องสามารถยกขึ้นได้ ผู้สอนย่อมสามารถดึงขึ้นได้ ผู้สอนสามารถชักนำไปได้

นี่มันมีความจริงใจ มันมีความจริงถึงบอกว่าครูบาอาจารย์ของท่านมีความเห็นต่างกัน มันเป็นจริต เป็นนิสัย แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่จริง เหมือนพ่อแม่ครอบครัวหนึ่ง มีลูก ๔-๕ คน พ่อแม่ไม่ได้สอนเหมือนกันหมดหรอก ลูกของเราจะฉลาดมาก ฉลาดน้อย จะชอบและไม่ชอบแตกต่างกัน ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นครูบาอาจารย์ที่จริงท่านจะสอนจำเพาะเลย สอนเข้าไปสู่จริต สุนิสัย สู่การกระทำอันนั้น เพราะต้องการให้ลูกของเราแต่ละคนเป็นคนดี ให้ลูกเราแต่ละคนมีมรรค มีผล

ฉะนั้น มันต้องตรงกับความชอบอันนั้นมันถึงสำรอก มันถึงคายของมันได้ นี่ครูบาอาจารย์ที่ถูกต้อง ครูบาอาจารย์ที่ดีนะ เขาไม่มีสูตรสำเร็จ สูตรสำเร็จไม่มี อริยสังขนี้เป็นสังขะ เป็นหัวใจ แต่วิธีการจะเข้าสู่ วิธีการจะเข้าสู่อริยสังขะ วิธีการจะเข้าสู่วิปัสสนาแล้วแต่การกระทำของแต่ละคน แต่ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงท่านสอนได้ ท่านบอกได้ เพราะท่านเคยผ่านมาก่อน นี่ไง ฉะนั้น ว่าคนนั้นก็ว่าอย่างนี้ คนนี้ก็ว่า เขาก็ว่างไว้ เพราะเขาว่ามันยังไม่จริง ไม่จริงหรอก

ไม่จริง เห็นไหม ในกาลามสูตรไม่ให้เชื่อ ไม่ให้เชื่อนะ ถ้าไม่ให้เชื่อ นี่ใครว่า
 ใดๆ ประสาธนะได้ยืนแล้วมันขำๆ หลวงตาท่านพูดอย่างนี้นะ เวลาหลวงปู่มัน
 ท่านนิพพาน ท่านกำลังพิจารณาสุภะเลยละ ท่านบอกเลยใจดวงนี้มันตื้อนั้ มันไม่ยอม
 ฟังใครหรอก แล้วเวลามันจะลงมันถึงหลวงปู่มันเท่านั้นแหละ แล้วหลวงปู่มันก็
 นิพพานไปแล้ว แล้วเราจะฟังใคร เคยนะเคยไป เวลาท่านลาหลวงปู่มันออกไปวิเวก ไป
 เจอครูบาอาจารย์ก็วางตนเป็นอาจารย์ทั้งนั้นแหละ เวลาพูดออกมาจะท่านคิดในใจเลย
 เฮ้อ ความรู้แค่นี้จะมาสอนเรา คือสิ่งที่ท่านพูดนะเราได้ผ่านมามากแล้ว

สิ่งที่ท่านพูด คนที่ปฏิบัติมันจะรู้ว่าสิ่งที่ท่านพูดมันพูดแค่นั้น แล้วไปพูด
 ออกมาถูกรู้หรือผิด บางคนพูดก็ไม่เข้าสู่สมาธิเลยนะ มันยังพูดเฉไปของมันเรื่อยเรื่อย
 นะ แล้วมันคิดว่ามันเป็น ผีเจาะปากให้มาพูด ถ้าผีเจาะปากให้มาพูด พูดโดยไม่มีวิฤทธิภาวะ
 พูดโดยไม่มีสติปัญญาที่พูดธรรมะพระพุทธเจ้าคิดว่าตัวเองเก่ง แต่คนที่ภาวนามาแล้วมัน
 รู้เลยว่าอันนี้มันแค่เบสิก อันนี้มันแค่เริ่มต้นที่จะเข้าสู่ธรรม ไม่เข้าสู่ธรรมเท่านั้นเอง แล้ว
 ถ้าไม่เข้าสู่ธรรม ตัวเองก็ถอยลุดพูดออกไปอย่างนั้นแหละ

ท่านเลยบอก อู๋ ปัญญาแค่นี้จะมาสอนเรา ไม่ใช่เป็นอาจารย์เราได้นะ ถ้าเราฟัง
 แล้ว ถ้าเรามีวิฤทธิภาวะเราดูถูกอีกต่างหาก เราดูถูกไว้ในใจ ดูถูกออกมาข้างนอกไม่ได้เสีย
 เขาเป็นอาจารย์ใหญ่ เขาจะเสียฟอร์ม เรานี้คิดดูถูกเขาในใจเลยละ นี่ไปบอกว่าคนนั่นก็ว่า
 อย่างนี้ คนนี้ก็ว่าอย่างนี้ ก็ไอ้คนๆ มันปฏิบัติแล้วมันรู้หรือเปล่า มันเป็นจริงหรือเปล่า
 ถ้าเป็นจริงมันจะแก้ไขสิ่งนี้ได้ นี่พูดถึงข้อที่ ๒

ถาม : ๓. เป็นไปได้หรือไม่ที่ไม่ใช่พระอรหันต์แล้วกระดุกเป็นพระธาตุ

ตอบ : เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ แล้วคำว่ากระดุกเป็นพระธาตุ เราจะบอกว่า
 อย่างนี้ เริ่มต้นโดยพื้นฐาน แม้แต่การประพฤติปฏิบัติ พวกเราถึงพุทธกาลแล้วมรรค ผล
 มันจะไม่มี เวลาเขาอ้างเขาอ้างกันอย่างนี้ ถึงพุทธกาลแล้วมรรค ผลจะไม่มี แม้แต่หลวงปู่
 เสาร์ หลวงปู่มันท่านทำก็ไม่ได้จริง มันไม่มีอยู่จริง เพราะว่ามันถึงพุทธกาลแล้วพระ
 อรหันต์ก็มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์เดียว ในสมัยปัจจุบันนี้ปฏิบัติแล้วมันจะ
 ไม่มีหรือมรรค ผล ปฏิบัติไปก็เสียเปล่า เขาพยายามจะขงกันอย่างนั้นแหละ

ฉะนั้น เวลาหลวงปู่มั้นท่านสำเร็จของท่านมาแล้ว ท่านถึงมาวางข้อวัตร พยายามจะสร้างศาสนทายาท พยายามชักจูง นี่ชักจูงขึ้นมา เวลาท่านให้การบ้าน ให้การบ้านว่าให้ทำอย่างนั้นๆ แล้วเวลาปฏิบัติไปแล้วมันเป็นอย่างนั้น เราฟังกับอาจารย์เราไหม? อย่างเช่นหลวงปู่ฝั้นกับหลวงปู่อ่อนขึ้นไปหาหลวงปู่มั้นที่เชียงใหม่ แล้วป่าเขามันดีก็อยากจะไปที่เชียงใหม่ แต่หลวงปู่มั้นท่านเห็นโอกาสว่าถ้าควบคุมกันดีแล้วหลวงปู่ฝั้นท่านจะสิ้นเข้า ท่านจะได้สะดวกขึ้น อยากจะไปเที่ยวหนุ่นเที่ยวนี้ ท่านบอกว่าไปเที่ยวที่ไหนก็ไม่เท่าเที่ยวที่นี่หรอก ไปเที่ยวที่ไหน ก็จะวิเวกมันไม่ดีเท่าที่นี่หรอก ที่นี่ก็ป่าเขาอยู่แล้ว ก็วิเวกอยู่ที่นี่

นี่มันมีอะไรขัดใจท่านก็พิจารณาของท่าน พอถึงคืนหนึ่ง เวลาพิจารณาของท่าน พิจารณาภายในของท่านมันพิจารณาจนสมควรของมัน แล้วมันรวมลง มันสว่างหมดเลย พอสว่างหมดเลยนะ เข้ามา ธรรมดาเวลาตอนเช้าพระกรรมฐานเรามันจะมีกตัญญู จะรักครูบาอาจารย์มาก ก็จะไปเอาบาตรของหลวงปู่มั้นเพื่อจะมาบิณฑบาต ธรรมดาขึ้นไปเอาบาตร ท่านก็ให้เอาบาตร ท่านก็อยู่ในกลดนั่นล่ะ วันนั้นท่านยืนอยู่ปากประตูเลย เป็นอย่างไร จะไปเที่ยวที่นั่นๆ เดียวนี้เป็นอย่างไร? จะไปเที่ยวที่ไหนอีกไหม? โอ๊ย ท่านคุกเข่าเลยนะ มันซาบซึ้ง

นี่พูดถึงเวลาครูบาอาจารย์ท่านให้การบ้าน แล้วเราปฏิบัติแล้วมันทะลุทะลวงไป มันเคารพบูชาไหม? มันซาบซึ้งไหม? หลวงปู่มั้นท่านสร้างศาสนทายาท ท่านสร้างขึ้นมาๆ แล้วสร้างขึ้นมาไปถึงจุดที่ทันกัน มันพิสูจน์กันในเรื่องความเป็นจริงแล้วพระอรหันต์มันจะมีไหม? พระอรหันต์มันมี แต่สังคมเขาจะเชื่อไหม? เพราะเขาบอกว่าถึงพุทธกาลไม่มีพระอรหันต์ ไม่มีพระอรหันต์

ฉะนั้น เวลาหลวงปู่มั้นท่านเสียไปแล้ว เวลาเขาแล้วกระดูกเป็นพระธาตุ หลวงตาท่านถึงเอาเรื่องสิ่งนี้มาขึ้นกับสังคม ท่านต้องการให้สังคมยอมรับ ท่านต้องการให้สังคมได้โอกาส ท่านพยายามให้สังคมยอมรับว่าการประพฤติปฏิบัติมันมีมรรค มีผล มีการกระทำนี้ นี่พอบอกว่าพระอรหันต์เวลาตายไปแล้วกระดูกเป็นพระธาตุ ตอนนี้นั่นคนที่ยังไม่ตายเป็นพระธาตุเยอะแยะเลย ธาตุพลาสติก เขาไปซื้อเม็ดพลาสติกมาแจกกัน

นี่ไงเราจะบอกว่าครูบาอาจารย์ของเราท่านพูดเพื่อความดี พูดเพื่อหวังสังคม ให้สังคมมีโอกาส เป็นห่วงเป็นใยหัวใจของสัตว์โลกว่าสัตว์โลกมันจะมีกระทำไหม สัตว์

โลกให้มันใจ แล้วจะได้กระทำ จะได้เป็นประโยชน์กับสัตว์โลก ไอ้พวก ๑๘ มงกุฏมันก็ไปเอาเม็ดพลาสติก ไปซื้อเม็ดพลาสติกมาใส่สบอแจกกัน แล้วบอกว่าเป็นพระธาตุของท่านไซ้ใหม่ มันน่าเกลียดไหม? พระธาตุเวลาครูบาอาจารย์ท่านยืนยัน ยืนยันไว้ ยืนยันไว้ว่ามรรค ผลมันมี ยืนยันไว้เพื่อประโยชน์กับสังคม เพื่อประโยชน์กับชาวพุทธ แต่ถ้ามันไม่เป็นก็คือมันไม่เป็น ทำไมมันจะเป็น ไม่เป็นต้องไปเอายืนยันมา ก็อยากจะให้เขารู้โดยอ้อมว่าคนๆ นั้นมีมรรค มีผล อยากให้เขารู้โดยอ้อมไง แล้วเอ็งรู้ไม่เป็นหรือ?

เราจะบอกว่าคนที่เขาเป็นจริงนะ เพราะสังขารมรรค ผลมันมีค่า มันเหนือโลก มันเหนือกว่าทรัพย์สมบัติในจักรวาลนี้ แล้วเอ็งทำไมจะต้องไปแสวงหาอะไรอีกล่ะ? ถ้าเอ็งแสวงหา เอ็งประกาศตนแสดงว่าธรรมะเอ็งไม่มี เพราะอะไร? เพราะเอ็งต้องการชื่อเสียง เอ็งต้องการลาภสักการะ เอ็งไม่ต้องการคุณธรรม เพราะคุณธรรมมันจะหาได้โดยการวิปัสสนา คุณธรรมมันจะได้โดยการกระทำ คุณธรรมมันไม่ใช่หาด้วยการแจกเม็ดพลาสติก เม็ดพลาสติกไม่ต้องไปแจกกันหรอก โรงงานพลาสติกมันมีเยอะเยอะ ทำไมไปซื้อมาแจกกัน ไปซื้อมา ไปเอามาแจก เอามาหลอกลวงกัน

ฉะนั้น บอกว่า

ถาม : เป็นไปได้หรือไม่คนที่ไม่ใช่พระอรหันต์กระดูกจะเป็นพระธาตุ

ตอบ : เป็นไปไม่ได้ แต่ตอนนี้เพราะเห็นว่าทางวิทยาศาสตร์ เขาว่าในลิงคโปร์ เขาใช้ความร้อนสูงมาก ใครมีพ่อแม่แม่นะ เวลาพ่อแม่ตายแล้วเขาจะเอากระดูกพ่อแม่ส่วนใหญ่เขาเอาไปเผา เขาจะเผา เราจะบอกว่ามันแปลกนะ ทางวิทยาศาสตร์เดี๋ยวนี้เขาทำได้กระดูกคนธรรมดาเผาให้เป็นแก้วได้ แล้วมีคนไปทำมาแล้วด้วย มีคนไปทำ เขาเอาพ่อแม่ของเขา เขารักพ่อแม่ของเขามาก เวลาพ่อแม่เขาตายแล้วเขาเอากระดูกไปที่ลิงคโปร์แล้วไปเผาด้วยความร้อน เขาว่าความร้อนสูงมากนะมันออกเป็นผลึกแก้วได้เลย คนเขาทำกันมาแล้ว อันนี้มันเป็นวิทยาศาสตร์ไง เป็นความร้อนที่แผดเผา แต่ถ้าพระอรหันต์ พระอรหันต์นี่จิตมันฟอก ธรรมคาออกซิเจน เราหายใจเอาออกซิเจนเพื่อฟอกเลือดของเรา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาคุณธรรมของเรามันอยู่ในร่างกาย มันฟอกของมันอยู่ตลอดเวลา แล้วเวลาฟอกของมัน ถ้าเป็นเจโตวิมุตติหรือว่าเป็นพระอรหันต์มาตั้งแต่ดั้งเดิม ก็ถือว่าเป็นพระอรหันต์ตั้งแต่อายุยังน้อย สิ่งที่จิตมันอยู่ในร่างกายจะเป็นพระ

อรหันต์ได้เร็ว เพราะเราอยู่กับหลวงปู่จวน หลวงปู่จวนเผา ๗ วันเป็นพระธาตุ หลวงปู่
มัน เห็นไหม ต้องก็ปีถึงจะเห็นเป็นพระธาตุ ของหลวงปู่แหวนกระเด็นออกมาจากกอง
ไฟเลย ของหลวงปู่แหวน น้ำมันเผากันธรรมดาเนี่ยไง กระดูกแท้ๆ นี่แหละมันเป็นพระธาตุ
ได้ด้วยคุณธรรมในใจ

ฉะนั้น ถ้าพระอรหันต์กระดูกท่านเป็นพระธาตุ แล้วจะเป็นช้า เป็นเร็วมันอยู่ที่
ประเภทของพระอรหันต์ เจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ ถ้าเจโตวิมุตติมันฟอกด้วยกำลังสมาธิ
ถ้าปัญญาวิมุตติ พระอรหันต์ ๔ ประเภท แล้วแต่ละประเภทสิ่งที่ทำมันหนักด้วยกำลัง
ของจิต หรือหนักด้วยกำลังของปัญญา คือกำลังมันมีกำลังอันนั้นมันจะไปฟอก มันจะทำ
ให้เป็นพระธาตุช้าหรือพระธาตุเร็ว แต่เป็น เป็นแน่นอน พระอรหันต์เป็นพระธาตุหมด
แต่ช้าหรือเร็ว แล้วร่างกายระหว่างส่วนที่เป็นส่วนบน ส่วนที่ว่าจิตมันจะเป็น ไม่เป็น
ทีเดียว เป็นเหมือนกันหมด ถ้าเป็นเหมือนกันหมดมันก็เป็นวัตถุ มันก็เป็นสิ่งที่เป็ธาตุใจ
แต่น้ำมันเป็นโดยกำลังของจิต เป็นด้วยคุณธรรม

มันเป็นด้วยคุณธรรม ดูอย่างพระธาตุไปอยู่กับบางคน บางคนก็เป็น บางคนไม่
เป็น บางคนไม่เป็นเพราะอยู่ที่เวรกรรม พระธาตุมันสิ่งที่มีชีวิต มันเป็นเรื่องของบุญของ
กรรม เรื่องของนี้ด้วย น้ำมันเข้ามาตรงนี้ไง นี่พูดถึงพระธาตุนะ ถ้าคนไม่เป็นพระอรหันต์
เป็นพระธาตุไม่ได้หรอก แต่ในปัจจุบันนี้อย่างที่ว่า เพราะเราอยู่เขามาเล่าให้ฟังว่ามี
เมืองไทยนี้หลายคนเอาพ่อแม่ไปเผาด้วยความร้อนที่สูงที่สิงคโปร์ แล้วเขาก็ทำเป็นลือ
ก่อกวนคอ เพราะเขารักพ่อแม่ของเขา เขาเป็นแก้วใสเลย แต่เราก็ไม่เห็นนะ ถ้าเขาทำ
อย่างนั้นได้มันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่เราเอาความจริงของเรา วิทยาศาสตร์มันอีกเรื่อง
หนึ่ง

ถาม : ๔. พระนิพพานเป็นเมืองแก้วหรือไม่ เป็นดินแดน เป็นภพ เป็นสภาวะ
หรือไม่ และเมื่อถึงแล้วจะเป็นอย่างไร

ตอบ : เมื่อถึงแล้ว ครูบาอาจารย์ท่านถึงแล้วท่านถึงเมืองพอกก็จบใจ ถ้าท่านถึง
ของท่าน ทีนี้คำวานิพพานเป็นเมืองแก้วหรือไม่ เวลาเราพูดเราก็เสียใจนะ คำว่าเสียใจ
เพราะอะไรรู้ไหม? เพราะเราเป็นชาวพุทธ เราเกิดมาเราเกิดที่โพธาราม วัดตามทั่วๆ ไป
เวลาเขาสวดมนต์กันเขาจะสวดมนต์แปลว่านิพพานเป็นเมืองแก้ว เป็นสิ่งที่ปรารถนาของ
ชาวพุทธ นิพพานเมืองแก้ว เราอยากจะสิ้นสุด เราอยากจะไปนิพพาน

สภาวะก็ไม่ได้ เป็นอะไรไม่ได้ไม่ได้ทั้งสิ้น ถ้ามันจบนะนิพพานคือนิพพาน นิพพานคือ นิพพาน

ฉะนั้น เพียงแต่เวลาคนเข้าไปเหมือนกับความเข้าใจผิด เราจะไปสถานที่หนึ่ง เราไปเห็นสถานที่หนึ่งแล้วอธิบายสถานที่นั้นผิดไป ถ้าคนไปได้ล่ะ ฉะนั้น ที่ว่าไปเที่ยว นิพพานนิพพาน ฮี เราจะซื้อตั๋วใบหนึ่งไปด้วยแล้วก็ไม่กลับเลย ไปเที่ยวนิพพานเนอะ เหมือนกับไปญี่ปุ่นแล้วไม่กลับ ไปเที่ยว เสร็จแล้วหนีเลยไม่กลับ อยู่那儿เลย นี่ก็ เหมือนกัน ถ้าไปเที่ยวนิพพานถูกไปด้วยคน เสร็จแล้วเอ็งกลับกันนะ ถูกไม่กลับ ถูกอยู่นี่เลย ก็อยู่ไม่ได้อีก เพราะเราไม่มีสิทธิเข้าไป ไม่มีสิทธิอยู่ เราเข้าไปได้อย่างไรล่ะ? อ้าว ไป เที่ยวนิพพาน

นี่พูดถึงความเชื่อ เห็นไหม ถ้าความเชื่อของเขา เขาบอกว่าถ้าเป็นความจริงแล้ว ไม่ขัดกัน ฉะนั้น คำถามนี้เขาถามมาเพื่อให้เคลียร์ เพื่อจะไม่ให้มีจิตใจ แล้วไปถามหลวง พ่อ หลวงพ่อพูดไปอีกเรื่องหนึ่งเลย หลวงพ่อก็เป็นปัญหาอีกปัญหาหนึ่งแล้ว นี่พระสาย หลวงปู่มันเขาทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่ แล้วถามหลวงพ่อกว่า หลวงพ่อพูดมาหลวงพ่อก็คือ เป็นอีกกลุ่มหนึ่งทะเลาะกับเขาอีก ถามให้ไม่ทะเลาะเลยกลายเป็นทะเลาะกันใหญ่เลย อ้าว ถามขึ้นมา ไอ้คนถามก็ไปสร้างอีกกลุ่มหนึ่งขึ้นมา ความเชื่อของกลุ่มนี้

ฉะนั้น สิ่งที่มีมันเกิดขึ้น เห็นไหม สิ่งที่เกิดขึ้นมันถึงบอกว่าเป็นอำนาจาสนานะ เราเกิดมาร่วมสมัย เกิดมาร่วมครูบาอาจารย์เราชวนชายของเรา แต่เพียงแต่ว่ามันเป็น ความชอบใจ มันเป็นความชอบนะ เวลาหลวงตาท่านพูดนะ เวลาท่านพูดบอกเวลาท่าน ทำโครงการช่วยชาติท่านบอกว่าถ้าใครยังช่วยเหลือเจือจานท่านเขาเรียกว่าสาธุบุญสาธุ กรรม ท่านพูดอย่างไรก็ยิ่งเชื่อท่านอยู่ เวลาท่านพูดถึงธรรมะ เมื่อก่อนท่านยังไม่ออกมา โครงการช่วยชาติท่านพูดธรรมะเข้มข้นมาก แล้วท่านรังเกียจมากที่พระภิกษุ พระนัก ปฏิบัติไปคลุกคลีกับญาติโยม ท่านรังเกียจมากเลย ท่านรังเกียจมากในการคลุกคลี ท่าน รังเกียจมากในการเปิดช่องให้กิเลสเข้า

หลวงตาจะรังเกียจมาก เวลาไปอยู่ที่บ้านตาดท่านบอกเลยนะ ใครมาอยู่บ้านตาด ห้ามติสนิทกัณเฑกับโยมนะ ถ้าเห็นใครคุยกับโยมไล่ออกจากวัดเลย สมัยเราอยู่กับท่าน นะ ถ้าอยู่กับท่าน ใครคุยกับโยมโดยที่ไม่มีเหตุผลนะท่านไล่ออกจากวัดเลย แต่พอถึง เวลาโครงการช่วยชาติท่านบอกว่า ไอ้คนที่ไม่คุยกับโยมมาคุยหน่อย ไปเรียกโยมมาเอา

ทองคำ มันพลิกจากหน้ามือเป็นหลังมือเลยละ พอมันพลิกจากหน้ามือเป็นหลังมือแล้ว ถ้าคนยังเชื่อฟังท่านอยู่

ตรงนี้สำคัญนะตรงที่เวลาหน้ามือ พุทธกรรมนี้อย่างหนึ่งเลยนะ แล้วเปลี่ยนไป อีกอย่างหนึ่งเลย ท่านถึงพูดคำนี้ไง เวลาท่านพูดคำนี้เราสะท้อนใจทุกทีเลย ว่าถ้าใครยังเชื่อฟังท่านอยู่ เขาเรียกว่าสายบุญสายกรรม ยังเชื่อฟังกันมาตลอด แต่คนที่สายบุญสายกรรมครึ่งหนึ่ง เชื่อฟังต่อเมื่อท่านยังปฏิบัติดี ปฏิบัติอยู่ในกรอบ เวลาท่านมาโครงการช่วยชาติพวกนั้นทิ้งไปเลยนะ ไอ้ทิ้งไปเลยเรายังว่าพวกนั้นเป็นสุภาพบุรุษ ไม่เห็นด้วยเขา ยังแสดงตัว แต่ไอ้พวกที่ไม่เห็นด้วย แต่ก็ยังเลียบๆ เคียงๆ ยังเกาะชายจิวรท่านอยู่อย่างนั้น ยังหากินกันไปอยู่อย่างนั้น

ท่านถึงบอกว่าคนที่ยังเชื่อฟังอยู่นี้เป็นสายบุญสายกรรม เชื่อฟังท่าน แม้ท่านจะอยู่ในสภาพไหนก็ยังเห็นคุณงามความดีของท่าน ยังระลึกบุญคุณของท่าน แต่บางคนนะ เวลาท่านทำดีก็ว่าท่านดี เวลาท่านมาโครงการช่วยชาติก็ทิ้งท่านไปเลย แล้วยังบอกเลยว่าไม่ใช่กิจของสงฆ์ ออกมานี้มาหาเรื่องเดือดร้อน ผู้ภวานาของเราดีกว่า มันจะดีกว่าอาจารย์แล้ว มันจะสอนอาจารย์มันแล้ว แต่ก่อนนั้นมันเชื่อฟังอาจารย์มัน เวลาอาจารย์มันจะมาช่วยโลกมันจะเทศน์สอนอาจารย์มัน

นี่ยังบอกว่าถ้าเป็นสายบุญสายกรรม ยังเชื่อฟังกันอยู่ สิ่งที่ท่านทำคุณงามความดีเราก็เห็นว่าท่านทำคุณงามความดี ท่านก็หล่อเลี้ยงเรามา เวลาท่านเห็นความเป็นภัยของประเทศชาติ ท่านเสียสละ เราจะใช้คำนี้เลยนะ ท่านเสียสละอุดมการณ์ของท่าน ท่านเสียสละในการแบบอย่างที่ท่านจะเป็นพระป่าที่เป็นแบบอย่างออกมาแลกกับจี๊ ท่านบอกท่านมาคลุกจี๊ โลกธรรม ๘ ออกมาคลุกจี๊ แบกโลกเพื่อประโยชน์กับโลก ท่านเสียสละตัวท่าน แต่พวกเราไม่ได้มองถึงตรงนี้ไง บางคนก็บอกว่าไม่ใช่กิจของสงฆ์ ไม่ใช่เรื่องของเรา มันเป็นเรื่องเล่นการเมือง ท่านจะทำอะไรก็แล้วแต่

นี่พูดถึงเหมือนกับนิทานท่าน เพราะท่านนิพพานไปแล้ว นี่เรากำลังนิทานหลวงตากันนะ ไม่ใช่นิทาน พูดให้เห็นใจ พูดให้เห็นว่าสังคมมันเป็นแบบนี้ แล้วเราบอกว่าพระสายกรรมฐาน พระสายหลวงปู่มั่นจะรักกัน ดีกัน ถ้ามันเป็นความจริง ถ้าจิตใจมันเป็นความจริง มันมีความรัก มีความผูกพัน มันเป็นความดีทั้งนั้นแหละ จริงไม่ชัดไม่แย้ง สิ่งที่ชัดที่แย้งต้องมีถูกกับผิด สิ่งที่ชัดที่แย้งต้องมีถูกมีผิด ต้องมีเหตุมีผล แล้วเราเป็นคนที

รับฟังเหตุ รับฟังข่าวหลายๆ ทางแล้วใช้ปัญญาพิจารณาแยกแยะไป ถ้าปัญญาเราถึงเราจะเห็นถูกเห็นผิด ถ้าปัญญาเราไม่ถึงเราเห็นว่าเป็นการทะเลาะเบาะแว้งกัน แต่ถ้าเป็นธรรมไม่ชัดไม่แย้ง เอวัง